

Кобильник Василь Володимирович, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології та філософії, проректор з науково-педагогічної роботи, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Україна
e-mail: kobulnyk@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-6927-4219

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПОЛІТИЧНОЇ КОМПАРАТИВІСТИКИ

У статті досліджено проблему перспективи подальшого розвитку порівняльної політології в контексті глобалізаційних процесів. Доведено зростання ролі компаративних досліджень у контексті глобалізаційних впливів на різних рівнях політичної системи. Акцентовано увагу на нерозривному взаємозв'язку з глобалізаційними змінами політичної, економічної і соціальної сфер життєдіяльності людства і потребі їхнього комплексного дослідження. Автор наголошує на необхідності в науковому аналізі співмірності глобальних та локальних індикаторів у функціонуванні держав та недержавних інституцій.

Ключові слова: порівняльна політологія, політика, глобалізація, країна, дослідження.

Постановка проблеми. Сучасний світ – це не що інше, як складна мережа підсистем, що постійно еволюціонують та змінюються, підлаштовуючись під нові виклики [1, с. 371–372]. Одні й ті самі елементи періодично змінюють свій характер із глобального на локальний та назад. Глобальна динаміка стимулює розростання системних рівнів та зміну їхнього значення. Ери ізоляції та ворожнечі, такі як «холодна» війна, змінюються періодами поглибленої взаємозалежності на всіх рівнях: економічному, політичному, соціальному... Це суттєво актуалізувало потребу в дослідженні та зіставленні нових глобалізаційних процесів, зробивши феномен глобалізації одним із ключових у рамках компаративного політичного аналізу [2, с. 60–61]. Це, у свою чергу, підвищило значущість недержавних політичних акторів як на національному, так і на міжнародному рівні, що позбавило державу монополії на суб'єктність у міжнародному полі [3, с. 250]. Попри загальну значущість та розповсюдження терміна «глобалізація» сьогодні науковці все ще продовжують дискутувати з приводу її місця та ролі в рамках компаративістики. Актуальним питанням

залишаються перспективи розвитку порівняльної політології як галузі наукового знання у зв'язку з глобалізаційними змінами для компаративних досліджень, а також ключові виклики та проблеми, що можуть виникнути в цьому контексті. Сьогодні ключовим завданням залишається необхідність виявлення майбутньої проєкції компаративної політології та дослідження її кореляції з іншими науковими галузями у глобалізаційному вимірі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Феномен глобалізації досліджувала величезна кількість вчених по всьому світу: С. Аптон, Ж. Аталі, К. Баркер, З. Бауман, З. Бжезінський, О. Богомолів, П. Бурдєс, В. Вихватень, М. Вотерс, Д. Гай, Б. Галі, Д. Гелд, М. Голанський, Е. Гіденс, В. Добреньков, С. Долгов, Т. Еш, Р. Каплан, М. Кузімано, Ж. Кузьміна, Р. Купер, Т. Люк, Р. Росс, Л. Склер, А. Скот, Г. Томпсон, М. Фезерстоун, Г. Фішер, Т. Фрідман, Дж. Хірст, Т. Шенон, І. Юдіна, Р. Яновський тощо. Проте варто зазначити, що наукових робіт, присвячених саме аналізу впливу глобалізаційних процесів на розвиток політичної компаративістики, наразі практично немає. Саме тому, на нашу думку, існує нагальна потреба у здійсненні відповідного дослідження.

Формулювання цілей. Ключовими завданнями даного дослідження є визначення основних факторів впливу глобалізаційних процесів на політичну компаративістику та визначення актуальних векторів розвитку даного напрямку в контексті глобальних викликів.

Виклад основного матеріалу. Найбільше актуалізувалась глобалізація наприкінці ХХ ст., хоча набирати популярності серед науковців почала ще з 60-х–70-х рр. ХХ ст. У науковий обіг поняття «глобалізація» упровадив Р. Робертсон. Вчений розробив основні принципи теорії глобалізму та сформулював концепцію глобалізації [4]. Глобалізація як явище охоплює різні соціальні сфери життєдіяльності людини, що робить її багатовекторним феноменом [5, с. 386–387]. Це актуалізує необхідність порівняльних досліджень для її кращого вивчення.

Глобальні процеси, що плинуть між державами та регіонами світу, розвиваються сьогодні шаленими темпами завдяки швидкості реалізації міжнародних трансакцій, комп'ютеризації, діджиталізації, мережі Інтернет та мобільного зв'язку [6, с. 12]. Таким чином, глобалізація переростає у всепоглинаючий процес. В. Геєць у своїх роботах зауважив, що глобалізація часто ототожнюється саме з проникненням у світовому вимірі інформаційних, фінансових, культурних, ділових процесів, що змінюють соціокультурне життя більшості країн світу. Цей процес відбувається на основі декларації політики визначення суверенітету народів та їхніх країн, невтручання у внутрішнє життя і визначення за кожним права на самовизначення і розвиток згідно з ідеологією про демократизацію суспільного життя на основі поваги прав

і свобод кожного як на мікро-, так і на макроекономічному рівні [7]. Це мало б сформувані універсальне та стабільне ядро розвитку світової цивілізації. Таким чином, мали б урівноважуватися глобальні інтереси, але замість політики пошуку врівноваження інтересів у дійсності панує ідеологія гегемонії, яка підтримується країною, що претендує на роль такого гегемона. Прикладом подібного геополітичного впливу потенційного гегемона стало розірвання економічних та політичних зв'язків з Російською Федерацією, яке дуже складно дається окремим країнам через тісне переплетіння економічних, соціальних та політичних зв'язків з цією державою. Це доводить, що глобалізація – явище багатогранне. Його слід розглядати як комплексну систему трансформаційних процесів, що охоплює фактично всі сфери світового співтовариства. Рушієм цих трансформацій виступає сукупність технічно-технологічних, соціально-економічних, політичних, морально-етичних і культурних чинників-процесів [8, с. 87–88].

Останні світові події яскраво продемонстрували, що, віддаючи перший пріоритет економічній доцільності та беззастережно вливаючись у світовий ринок, держави відкривають та ставлять під удар свої кордони, стикаються з напливом іноземних валют, груп впливу та неконтрольованих потоків інформації, що надходять з інших країн. Це все негативно позначається на ефективності функціонування державного апарату [9, с. 14]. Це зумовлює актуальність дослідження процесів глобалізації та підходів до формування та реалізації ефективної державної економічної політики.

Згадані факти демонструють важливість феномену глобалізації в сучасній політичній науці. Проте вчені все ще не дійшли єдиного висновку щодо місця даного феномену в рамках порівняльної компаративістики. Не в останню чергу це пояснюється тим, що сам термін «глобалізація» популяризувався порівняно нещодавно: на межі ХХ–ХХІ ст. До цього в центрі уваги було більш широке означення, яке включало в себе глобалізаційні процеси, – «трансформація» [10, р. 15].

Глобалізація, у різних її проявах, не могла не вплинути на специфіку компаративного аналізу політики. М. Содеро стверджував, що порівняльна політологія зосереджується на вивченні політичних реалій, у яких функціонує держава, та аналізі внутрішньополітичного середовища, у якому вона знаходиться [11, р. 5]. Чим активніше змінюється це середовище, тим сильніше воно впливає на процес дослідження. А глобалізація є справжнім катализатором змін.

Ми говоримо про зміни саме в чотирьох аспектах в контексті держави:

- вона є «природною» одиницею аналізу;
- це політична територія, яка адмініструється національними та суверенними утвореннями;
- у ній наявна чітка національна господарська система;
- вона охоплює значну кількість елементів нації-держави [11, р. 5].

Проте вчені застерігають, що надмірні темпи глобалізації можуть призвести до знецінення фактору території будь-якої держави. Світ виявився не готовим до процесів глобалізації. Тому зараз життєвою необхідністю стає наздогнати глобалізаційну практику, сформувавши довкола неї чітку теоретичну основу. Адже наука дедалі частіше опиняється «обеззброєною», не маючи можливості пояснити природу, логіку та когнітивні зв'язки змін, що відбуваються. Це варто враховувати формуючи логіку порівняльного політичного аналізу, що фокусується на дослідженні політичних систем держав загалом та їхніх конкретних структурних компонентів.

Одним із перших на загрози активних глобалізаційних змін звернув увагу І. Валлерстайн, зазначивши, що перехід до нової системи світобудови буде «періодом грізних потрясінь, оскільки ціна переходу надзвичайно велика, його перспективи вкрай незрозумілі, потенціал впливу невеликих змін на кінцевий результат дуже значний» [12, с. 5–6].

Політична наука, ймовірно, є однією з найбільш уразливих у контексті глобалізації. У більшості своїй вона спирається на дослідження держави, інститути під впливом глобалізації розмиваються. Вчені схильні вважати, що у майбутньому сильнішими стануть тенденції до гетерогенності, відмінності, строкатості і конкуренції наукових дискурсів. Цю тенденцію підтверджує і теза Ю. Габермаса стосовно взаєморозуміння держав – членів ЄС: «Взаємна недовіра до націй і держав-членів, напевно, сигналізує про те, що європейські громадяни не відчувають політичної єдності і що держави-члени далекі від того, щоб здійснити спільний проєкт» [Цит. за: 13, р. 62–63].

У рамках традиційного порівняльного політичного аналізу, держава сприймається як ключовий внутрішньополітичний актор. Підставою для цього стала запропонована М. Вебером класична формула держави. Автор стверджував, що держава є інститутом, що володіє примусовою кінцевою владою на визначеній кордоном території, легітимованою через апарат уряду, армію та поліцію [14, р. 25]. Тоді як питання про те, як глобалізація впливає на компетенцію і повноваження держави, залишається відкритим.

Основним завданням порівняльної політології, можна назвати ефективно врахування всіх особливостей внутрішньополітичних акторів, структур та процесів, що особливо утруднено в контексті глобалізаційного впливу. Порівняння політичних систем може проводитися за двома причинами: за принципом виявлення загальних характеристик і тенденцій розвитку; за принципом виявлення унікальності між ними. Тому політичні системи різних держав розглядаються як винятковий об'єкт порівняльного політологічного аналізу [15, с. 135]. Г. Сміт визначала ще одну особливість порівняльного політичного аналізу. Вона вважає, що компаративний підхід спирається на основу, яка «применшує значення насущних та логічних транснаціональних зв'язків,

що існують між внутрішньополітичними і економічними структурами та міжнародною політикою» [13, р. 5], що робить його більш вразливим до активних глобалізаційних процесів. Цю тезу в своїх роботах розвивали також Д.-Е. Лейн і С. Ерссон, стверджуючи, що у політичній компаративістиці існування і вплив міжнародних акторів складно навіть включити в існуючі конструкти [16, р. 165].

Глобалізація, у самій суті своїй, – суперечливе явище. Вона сприяє міжнародній економічній інтеграції, активізує діяльність наддержавних політичних та воєнних союзів, пожвавлює роботу недержавних структур і громадських об'єднань, є каталізатором розвитку телекомунікаційних технологій тощо. Та в цей же час під її впливом загострюються конфлікти між політичними суб'єктами. Спричинені глобалізацією зміни в світовому розвитку поставили під питання навіть ключову гіпотезу політичної компаративістики, змішавши усі сфери людської життєдіяльності в одну глобальну систему, що унеможливило дослідження однієї в сепарації від інших. У той же час класична політична компаративістика сприймає світ як поєднання відносно автономних, цілісних систем [17, с. 345]. Однак сьогодні ці системи, в силу своєї поведінкової залежності, знаходяться під впливом того, що відбувається поза кожною окремою системою, підпорядковуючись «логіці глобалізації». Це сприяє ще й тому, що переплітаються дослідження соціальної, економічної та політичної сфер, стаючи фактично невіддільними через впливи глобалізації, яка збільшує інтеграцію між локальними системами, людьми, групами, тощо [18, с. 200–201]. Зникають окремі відмінності між різними соціальними системами, владні центри більше не розподіляють за територіальним принципом, послаблюються соціальні ієрархії, глобальні інститути витісняють локальні соціальні порядки. Це лише частина наслідків активного розвитку глобалізаційних процесів.

Тому перед компаративістикою зараз виникла нагальна необхідність переосмислення людської поведінки та соціальних систем, виходячи з позиції цілісності світу, а не його екзогенності. Потрібно сприймати світ як фізично і ментально цілісну систему, в умовах коли знання все ще часто є сегментованими. Глобалізація наймовірно пришвидшує локомотив змін в усіх сферах, що стало справжнім стресом для світу після неквапливого еволюційного поступу. Попри позитивні наслідки таке прискорення також поглиблює конфлікт між так званим «західним глобалізованим світом» та іншими регіонами, наприклад ісламським світом. Різні рівні змін створюють прірву між опонентами, нарощуючи швидкість імплементації інновацій та реакцій на нові виклики. Це робить комплексне компаративне дослідження глобальних систем ще складнішим.

Отже, поширення глобалізації не може не впливати на політичну компаративістику, воно спрямовує компаративне дослідження на аналіз локальних систем, починаючи з вивчення змінних на глобальному рівні. Ми вже не можемо фокусуватись на дослідженні відмінностей у різних країнах. Крім того, компаративне дослідження має враховувати найбільш суттєві глобальні факти останніх часів та вивчати національні держави з точки зору їхніх перспектив на глобальному рівні. Виходячи з цього, у компаративному політологічному дослідженні мають бути змінені підходи до оцінки значущості і впливовості мікро- та макропоказників. Міжнародна політика і політика кожної національної держави повинні бути пов'язані спільним дослідженням і аналізуватися разом. Це допоможе визначити вплив глобальних процесів та локальних сил на політику окремої держави. Становлення такого підходу, від глобального до локального, змінює сам принцип практики компаративного дослідження. Для визначення глобальних змінних треба пройти складний шлях. Дослідження в цьому разі вбудовано у факти з численними рівнями агрегацій сумарних аналізів, де зміни враховуються на основі часової періодизації.

Загалом можна виділити кілька різновидів глобальних змінних: кількісні зміни з плином часу; гіпотетично реальні зміни глобальної системи; глобальні рішення глобальних акторів. Глобальний світ суттєво відрізняється від всеохопних імперій минулого, оскільки глобалізація – це багатогранне технологічне, політичне, економічне та культурне явище, що зосереджує основну увагу на національних політичних системах і їхньому оточенні, а також політиці, що їх зв'язує [15, с. 136]. Теоретичні моделі глобалізації та світовий історичний досвід стають фундаментом, що знаходить пояснення глобальним змінам. Нова світова система нестабільна, а світова історія – суперечлива.

Вплив зовнішніх акторів на внутрішню політику держав часто є набагато глибшим і ширшим, аніж його репрезентація в рамках традиційного компаративного політичного аналізу. Хороший приклад необхідності включення транскордонних акторів у компаративний політичний аналіз демонструють країни Європейського Союзу. Усі вони мають демократичні політичні системи, але дослідження їхніх політичних систем неможливе без урахування ролі зовнішніх чинників. Відповідно, специфіка сучасного світового політичного процесу, посилення глобальної взаємозалежності національних держав та інших суб'єктів політики та стирання традиційних меж між внутрішньою та міжнародною політикою суттєво поглибили інтерес до компаративного політичного аналізу. У свою чергу, порівняльна політологія зіштовхується з проблемою глобалізації та застарілістю попереднього інструментарію в контексті глобальних викликів. Це стимулює потребу в розширенні тематичної

та предметної сфери порівняльної політології [19, с. 370]. Отже, сьогодні політична компаративістика, відповідаючи на вимоги глобалізації, вимушена перебудувати свою тематику та методологію.

Висновки. Сучасний світ являє собою складну мережу підсистем, що постійно змінюються. Те, що сьогодні є глобальним, завтра може перейти в статус локального. Усі ці зміни є результатом глобальної динаміки. Компаративна політологія сьогодні набуває ще більшої значущості в контексті активізації глобалізаційних процесів, попри виклики, які ставить перед нею сучасний світ. Загострюється необхідність дослідження співмірності глобальних та локальних індикаторів у функціонуванні держав та інших політичних суб'єктів. Порівняльна політологія зіштовхнулася з проблемою глобалізації та застарілістю попереднього інструментарію в контексті глобальних викликів. Це стимулювало потребу в розширенні тематичної та предметної сфери порівняльної політології. Поширення глобалізації не може не впливати на політичну компаративістику, воно направляє компаративне дослідження на аналіз локальних систем, починаючи з вивчення змінних на глобальному рівні. Ми вже не можемо фокусуватись на дослідженні відмінностей у різних країнах. Крім того, компаративне дослідження має враховувати найбільш суттєві глобальні факти останніх часів та вивчати національні держави з точки зору їхніх перспектив на глобальному рівні. Виходячи з цього, у компаративному політологічному дослідженні мають бути змінені підходи до оцінки значущості і впливовості мікро- та макропоказників. Акцент у порівняльному дослідженні має бути зроблено на ідентифікації дисфункцій політичних систем, а соціальний, економічний і політичний виміри глобалізації мають досліджуватися в симбіозі. Теоретичні моделі глобалізації та світовий історичний досвід мають стати основою, що дозволяє сьогодні знайти пояснення глобальним змінам.

ЛІТЕРАТУРА

1. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. / М. П. Требін, Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна та ін. ; за ред. М. П. Требіна. Харків : Право, 2016. 540 с.
2. Політологія : енцикл. слов. / В. М. Денисенко, Л. Я. Угрин, Н. М. Хома та ін. ; за ред. д-ра філос. наук, проф. В. П. Мельника. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2014. 406 с.
3. Новітня політична лексика (неологізми, okazіоналізми та інші новотвори) / І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін. ; за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів : Новий Світ – 2000, 2015. 492 с.
4. Robertson R. Globalization: Social theory and global culture. London : SAGE, 1992. x, 211 p.
5. Політологія : підручник / М. П. Требін, Л. М. Герасіна, І. О. Поліщук та ін. ; за ред. М. П. Требіна. Харків : Право, 2013. 416 с.

6. Кудик П. О., Ковтун О. І., Башнянин Г. І. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування та розвитку : монографія. Львів : Вид-во ЛКА, 2015. 583 с.
7. Гец В. М. Будущее Украины между ЕС и ЕЭП. *Вызовы евроинтеграции в венгерско-украинских экономических отношениях* : материалы междунар. конф., 26–27 мая 2005 г., Будапешт / Ин-т мировой экономики Венгер. акад. наук ; Ин-т экономики и прогнозирования НАН Украины. Киев : ИЭП НАН Украины, 2005. С. 7–46.
8. Специфіка розвитку сучасного соціально-гуманітарного середовища : кол. моногр. / Березовська-Чміль О. Б., Кучин С. П., Чернишова Т. О. та ін. Харків : СГ НТМ «Новий курс», 2021. 124 с.
9. Микитась В. В. Глобалізація як контекст формування економічної політики держави. *Причорноморські економічні студії*. 2016. Вип. 4. С. 11–14.
10. Webber M., Smith M. Problems and issues in foreign policy analysis. *Foreign Policy in a Transformed World* / Mark Webber and Michael Smith with David Allen ... [et al.]. Harlow : Prentice Hall, 2002. P. 9–28.
11. Sodaro M. Comparative Politics: A Global Introduction / with contributions by Dean W. Collinwood ... [et al.]. New York : McGraw Hill, 2004. xxii, 744 p.
12. Валлерстайн И. Конец знакомого мира. Социология XXI века : пер. с англ. / под ред. В. Л. Иноземцева ; Центр исслед. постиндустр. о-ва. Москва : Логос, 2004. X, 353, [4] с.
13. Democracy and international relations : critical theories / problematic practices / edited by Hazel Smith. Houndmills, Basingstoke, Hampshire : Macmillan Press ; New York : St. Martin's Press, 2000. xii, 278 p.
14. Opello W. C., Jr., Rosow S. J. The Nation-State and Global Order. A Historical Introduction to Contemporary Politics. 2nd ed. Boulder, Colo.: Lynne Rienner Publishers, 2004. xi, 319 p.
15. Сурніна-Далекорей О. А. Вплив глобалізації на розвиток сучасних порівняльних досліджень. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія*. 2017. № 19. С. 134–137.
16. Lane J.-E., Ersson S. Comparative Politics. An Introduction and New Approach. Cambridge, MA : Polity Press, 1994. xiv, 270 p.
17. Політична енциклопедія / редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. Київ : Парлам. вид-во, 2011. 808 с.
18. Соціально-гуманітарна сфера України в сучасних дискурсах : монографія / за заг. ред. проф. О. Ю. Панфілова. Харків : ХІФ КНТЕУ, 2019. 284 с.
19. Кобильник В. В. Перспективи політичної компаративістики в контексті глобалізації. *Політологічний вісник*. 2014. Вип. 76. С. 369–379.

REFERENCES

1. Trebin, M. P., Herasina, L. M., & Pohribna, V. L., et al. (2016). *Teoriia mizhnarodnykh vidnosyn. Mizhnarodni vidnosyny ta svitova polityka* [Theory of international relations.

- International relations and world politics]: navch. posib. / za red. M. P. Trebina. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
- Denysenko, V. M., Uhryn, L. Ya., & Khoma, N. M., et al. (2014) *Politolohiia: entsyklopedychnyi slovnyk* [Political science: an encyclopedic dictionary] / za red. d-ra fil. nauk, prof. V. P. Melnyka. Lviv : LNU imeni Ivana Franka [in Ukrainian].
  - Vdovychyn, I. Ya., Uhryn, L. Ya., & Shypunov, H. V., et al. (2015). *Novitnia politychna leksyka (neolohizmy, okazionalizmy ta inshi novotvory)* [The latest political vocabulary (neologisms, occasionalisms and other innovations)] / za zah. red. N. M. Khomy. Lviv : «Novyi Svit – 2000» [in Ukrainian].
  - Robertson, R. (1992). *Globalization: Social theory and global culture*. London: SAGE.
  - Trebin, M. P., Herasina, L. M., & Polishchuk, I. O., et al. (2013). *Politolohiia* [Political science]: pidruchnyk / za red. M. P. Trebina. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
  - Kutsyk, P. O., Kovtun, O. I., & Bashnianyn, H. I. (2015). *Hlobalna ekonomika: pryntsyipy stanovlennia, funktsionuvannia ta rozvytku* [Global economy: principles of formation, functioning and development]: monohrafiia. Lviv: Vydavnytstvo LKA [in Ukrainian].
  - Geec, V. M. (2005). Budushhee Ukrainy mezhdru ES i EJeP [The future of Ukraine between the EU and the SES]. *Vyzovy evrointegracii v vengersko-ukrainskikh jekonomicheskikh otnoshenijah: materialy mezhdunar. konf., 26–27 maja 2005 g., Budapesht* , Pp. 7–46 / In-t mirovoj jekonomiki Venger. akad. nauk, In-t jekonomiki i prognozirovanija NAN Ukrainy. Kiev : IJeP NAN Ukrainy [in Russian].
  - Berezovska-Chmil, O. B., Chernyshova, T. O., & Kuchyn, S. P., et al. (2021). *Spetsyfika rozvytku suchasnoho sotsialno-humanitarnoho seredovyshcha* [The specifics of the development of the modern social and humanitarian environment]: kol. monohr. Kharkiv: SH NTM «Novyi kurs» [in Ukrainian].
  - Mykytas, V. V. (2016). Hlobalizatsiia yak kontekst formuvannia ekonomichnoi polityky derzhavy [Globalization as a context for the formation of the economic policy of the state]. *Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studies*, 4, 11–14 [in Ukrainian].
  - Webber, M., & Smith, M. (2002). Problems and issues in foreign policy analysis. In Webber, M., & Smith, M., with Allen, D. ... [et al.]. *Foreign Policy in a Transformed World*, Pp. 9–28. Harlow: Prentice Hall.
  - Sodaro, M. (2004). *Comparative Politics: A Global Introduction* / with contributions by Dean W. Collinwood ... [et al.]. New York: McGraw Hill.
  - Vallerstajin, I. (2004). *Konec znakomogo mira: Sociologija XXI veka* [The End of the Familiar World: Sociology of the 21st Century] / Per. s angl. pod red. V. L. Inozemceva; Centr issled. postindustr. o-va. Moskva : Logos [in Russian].
  - Smith, H. (Ed.) (2000). *Democracy and international relations : critical theories / problematic practices*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire : Macmillan Press ; New York : St. Martin's Press.
  - Opello, W. C., Jr., & Rosow, S. J. (2004). *The Nation-State and Global Order. A Historical Introduction to Contemporary Politics*. 2nd ed. Boulder, Colo.: Lynne Rienner Publishers.

15. Surnina-Dalekorei, O. A. (2017). Vplyv hlobalizatsii na rozvytok suchasnykh porivnialnykh doslidzhen [Impact of globalization on the development of modern comparative studies]. *Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu. Ser.: Istoriiia. Politolohiia – Bulletin of the Mariupol State University. Ser.: History. Politology*, 19, 134–137 [in Ukrainian].
16. Lane, J.-E., & Ersson, S. (1994). *Comparative Politics. An Introduction and New Approach*. Cambridge, MA: Polity Press.
17. Levenets, Yu., & Shapoval, Yu. (Eds.) (2011). *Politychna entsyklopediia* [Political encyclopedia]. Kyiv: Parlamentske vydavnytstvo, 2011.
18. Panfilov, O. Yu. (Ed.) (2019). *Sotsialno-humanitarna sfera Ukrainy v suchasnykh dyskursakh* [The social and humanitarian sphere of Ukraine in modern discourses]: monohrafiia. Kharkiv : KhIF KNTEU [in Ukrainian].
19. Kobylnyk, V. V. (2014). Perspektyvy politychnoi komparatyvistyky v konteksti hlobalizatsii [Perspectives of political comparativism in the context of globalization]. *Politolohichniy visnyk – Political science bulletin*, 76, 369–379 [in Ukrainian].

Kobylnyk Vasyl Volodymyrovych, Ph.D. in Political Sciences, Associate Professor of the Political Science and Philosophy Department, Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University, Ukraine

INFLUENCE OF GLOBALIZATION PROCESSES ON THE DEVELOPMENT PROSPECTS OF POLITICAL COMPARATIVISTICS

The article examines the problem of the future development of comparative political science in the context of globalization processes. The growing role of comparative studies in the context of globalization in fluencies at different levels of the political system is proven. Attention is focused on the inextricable relationship with globalization changes in the political, economic and social spheres of human life and the need for their comprehensive research. The author emphasizes the need for a scientific analysis of the commensurability of global and local indicators in the functioning of states and non-state institutions.

Keywords: comparative political science, politics, globalization, country, research.

